

Maken & breken

Geertjan Lassche, bedenker van *Break free*, volgde het verhaal van zes jonge mensen die tijdens een buitenlands avontuur aan hun einde komen.

Er zit een heel dun lijntje tussen roekeloosheid en een maximale *lust for life*, dat weet ik nu wel na twee seizoenen *Break free*. De mensen die we portretteren, zijn allemaal mensen die echt een heel bijzondere wil hebben om uit te breken. Zo'n vakantie met nieuwe arena's en nieuwe mensen geeft energie – veel meer vergeleken met thuis, waarin je in een stramien leeft. Je bent snel in de overdrive, en daardoor kun je overmoedig raken. De jongeren die we hebben geportretteerd, hebben altijd iets te verwerken gehad in hun verleden. Een hobbel in hun jeugd, die als een soort springplank dient naar de bijzondere keuze die ze maken. Ze gaan het avontuur aan, ze maken die extreme reis waarbij allerlei puzzelstukjes op hun plaats vallen. Er vindt een soort loutering plaats.'

'Ik blijf zeggen: *shit happens*. Neem de bergbeklimmer, Christiaan Wilson, in de tweede aflevering van het nieuwe seizoen. Die is hart-

stikke ervaren, een heel goede, intelligente jongen die zich al meermalen uit best beroerde situaties heeft gered. Maar aan de andere kant gaat hij wel alleen die berg af zonder gids of eten; dat is niet superverstandig. Ik denk dat Christiaan niet in de gaten had waar de gevaren loerden. *Wrong time, wrong place*. Het was voor ons een pittige tocht, ook vanwege tijdgebrek – in plaats van heel langzaam te acclimatiseren zijn we meteen naar grote hoogte vertrokken met een heli. Het zijn wel heel extreme opnames voor een televisieprogramma. Persoonlijk houd ik van het extreme avontuur. In die zin voel ik mij wel verwant met de personages van *Break free*.'

'In de meeste gevallen heeft de doodsoorzaak niets te maken met het extreme avontuur dat de jongeren in *Break free* najagen. Ik ken avonturiers en wereldreizigers die vele malen gekkere dingen gedaan hebben dan deze mensen en er iedere keer mee weggkomen. Primaire conclusies die mensen vanaf de bank trek-

ken zijn vaak niet juist. Stel je voor: ik lees straks op Teletekst: "Nederlander vermist die bij een actieve vulkaan in IJsland ging kijken". Dan denk ik meteen: moet je maar niet zo stom zijn om naar zo'n vulkaan te gaan. Maar vaak overlijdt zo'n persoon aan een heel andere oorzaak, het is vaak domme pech. De bergbeklimmer komt vaak niet door het klimmen zelf om, maar tijdens een afdaling. Iemand die na het duiken overlijdt, blijkt niet door het duiken te zijn overleden. Het is heel tragisch, maar gek genoeg zijn die mensen vlak daarvoor echt gelukkig geweest. Dat houdt nabestaanden ook op de been.'

'*Break free* portretteert de mens, niet het ongeval. Ik denk dat er daarom zo goed op wordt gereageerd. Het heeft een poëtische, positieve, misschien wel licht spirituele toon. Ik ben totaal niet zweverig, maar ik ben wel ontvankelijk voor cadeautjes en die koester ik. Ik was bijvoorbeeld in Australië voor een portret van Kitty. Ze had suikerziekte, maar wilde wel afreizen naar dat land, want het was haar wens om het vuurwerk in Sydney te zien. Tijdens de jaarwisseling sms't ze naar huis dat ze ergens op een balkon aan de rand van Sydney naar het vuurwerk kijkt en schrijft: *I'm in heaven*. Zij is tijdens een hypo overleden in een hostel.'

'Je bent eigenlijk aan het jagen op een schim uit het verleden. Als wij daar gaan filmen, is alles natuurlijk anders. Toch krijgen we langzamerhand een paar details over het balkon waarop Kitty die sms verstuurde. We gingen zoeken en belden overall aan om het precies te achterhalen, zonder resultaat. We wilden het eigenlijk al opgeven. Maar toen belden we toch nog maar ergens aan. Een oud vrouwtje deed open en zei: "Bedoel je Kitty? Die heeft hier naar het vuurwerk gekeken." We vielen bijna van onze stoel. Later hoorden wij via-via dat zij precies ná dat vuurwerk is overleden.'

'Eigenlijk gebeuren zulke dingen altijd. In het geval van Daan – die ging duiken in Maleisië en daarna is overleden – was er niemand meer in het ziekenhuis die hem kende. Ik ging met zijn broer toch nog een keer naar het ziekenhuis. Daar was opeens wel een portier die iemand kende, en via hem kwamen we in gesprek met de verpleegkundige die Daan had meegemaakt en verzorgd na zijn dood – een uur voor onze terugvlucht naar huis! Dat zijn mooie cadeautjes. Die

Christiaan Wilson staat centraal in aflevering 2.

'JE BENT EIGENLIJK AAN HET JAGEN OP EEN SCHIM UIT HET VERLEDEN.'

BREAK FREE
DONDERDAG, NPO 3, 21:00 UUR

Portret van zes jonge mensen die tijdens een verblijf in het buitenland om het leven komen. Presentatie: Chris Zegers.

krijg je ook pas op het moment dat je er vol ingaat. Op het punt waar je normaal zou stoppen, dat je zou zeggen: nu is het even klaar, het is te intensief, dán gebeuren er mooie dingen.'

'Ik was vroeger wel de jongen die naar oorlogs- en rampgebieden ging en niet echt nadacht over het nut van mijn aanwezigheid ten opzichte van die tientallen anderen. Dat is nu wel anders. Afgelopen jaren ben ik paar keer gevraagd om iets te doen in Irak en Afghanistan, over moslimextremisten. Maar dat heb ik er niet voor over. Wat zou ik als Hollandse jongen van bijna twee meter, die daar als een zwaailicht rondloopt omdat hij blond en lang is, moeten maken wat iets toevoegt aan het bestaande aanbod? Zoveel lokale makers kunnen hetzelfde beeldmateriaal maken. Ik vind dat het niet waard om al die weken van huis te zijn. Ik wil best een stapje verder gaan om een monumentje op te richten voor jonge mensen, maar niet voor iets wat alleen voor je eigen testosteron of ambitie interessant is. Als een moeder na het eerste seizoen zegt: "Wat hebben jullie ons een mooi cadeau gegeven met deze aflevering", dan is al het werk de moeite waard geweest. We hebben niet de pretentie dat wij hen uit hun smart verlossen. Je kunt hooguit een millimeter bijdragen aan begrip of meer trots, in plaats van tragiek. ←